ప్రకాశకీయము

విజ్ఞాన మొకరిసొత్తు కాదు. అంధవిశ్వాసములను తొలగించుకొని జ్ఞానమార్గ మవలంబించుట మానవ ఆధ్యాత్మికోన్నతికి అత్యంతావశ్యకము. వేద విజ్ఞానమంతయు మానవాళి ఉన్నతికై, సుఖ సంతోషములకై పరమేశ్వరు డొసంగిన వరదానము. అట్టి విజ్ఞానము ననుసరించినదే యీ లఘుపొత్తము "చతుర్దశ భువనములు". మానవునిలోనే చతుర్దశ భువనము లున్నట్లు సప్త ఊర్ధ్వలోకములు, సప్త అధోలోకములు గలిగియున్నట్లు యిందు చక్కగా వైజ్ఞానికముగా వర్ణింపబడినది.

సత్‌సాహిత్యము మానవునకు సన్మిత్రునివలె ఆనందమును, విజ్ఞానమును కలిగించుటయే గాక ఆపదలలో అండగా నిలుచును. ఇట్టి సాహిత్యము నేటియుగమున యెంతైనా అవసరము. అనేక ధార్మిక విషయములను వైజ్ఞానికముగా చెప్పబడిన పొత్తములు శ్రీ డాక్టరు సుబ్బారావుగారు కొన్ని చక్కగా విశ్లేషించి వ్రాసి ప్రచురించుటమైనది. పాఠకులు యిట్టి పుస్తకములకు ఆదరణ నొసంగుట జరుగుచున్నది. 'చతుర్దశ భువనము' లను యీ పొత్తమును సులభశైలిలో పాఠకులకు అందజేసిన వారు ధన్యులు. ఈ పొత్తమునకు పాఠకులట్టి ఆదరణ నివ్వగలరని ఆశించుచున్నాము.

ఈ పొత్తము ప్రథమ ముద్రణ వెయ్యిప్రతులకైన ఖర్చును మా సమాజ సభ్యులు, వైదిక ధర్మాభిలాషులు శ్రీ డి. బాలరాజు గారు సుమారు 1500/- రూ॥ ఉదారముగా భరించినారు. ప్రత్యేక శ్రద్ధతో అందముగ అచ్చువేసి యిచ్చిన శ్రీ పాండు గారికి, శ్రీ స్వామి గారికి, అక్షరములను కూర్చిన శ్రీ సి. రామమోహనరావు గారికి మా హృదయ పూర్వక ధన్యవాదములు.

టి. సూర్యనారాయణ
కార్యదర్శి, గాయత్రీ ఆశ్రమ ట్రస్టు
వ్యాస్‌నగర్, సికిందరాబాదు-500 361

చతుర్దశ భువనములు

ఏవి ?

ఎక్కడ ?

కర్త :

డా॥ కోడూరి సుబ్బారావు

ప్రకాశకులు :

గాయత్రీ ఆశ్రమము (ట్రస్టు)

వ్యాసనగర్, సీతాఫల్‌మండి, సికింద్రాబాద్-500 361.

గాయత్రీ గ్రంథమాల - 12
ప్రథమ ముద్రణము 1000 కాపీలు
రెండవ ముద్రణము 1000 కాపీలు

ప్రమోదూత శ్రావణ పౌర్ణిమ
6 ఆగష్టు 1990

మూల్యము : రు. 3-00

ముద్రణ :
అమరనాథ్ ప్రింటర్స్
సీతాఫలమండి, సికింద్రాబాద్ - 500 361

యః ఆత్మదా బలదా యస్య విశ్వ ఉపాసతే
ప్రశిషం యస్యదేవాః ।
యస్య ఛాయామృతం యస్య మృత్యుః
కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥

(యజు. 25-13)

ఎవడు ఆత్మదా - పరమాద్భుత మానవ శరీరమును నిర్మించి యిచ్చెనో, బలదా - ఈ అద్భుత యింద్రియశక్తులను ఒసంగెనో, ఏ ఆనంద స్వరూపుని అందఱు ఉపాసించి పొందగోరుదురో, ఎవని వేదప్రబోధిత ఆజ్ఞలను విద్వాంసులు పాలించెదరో, ఎవని ఆశ్రయము సంసార దుఃఖ తాపమునుండి విముక్తుని కలిగించునో, ఎవని అనాశ్రయము మృత్యురూప సంసార సాగరమున తప్తులను జేయునో అట్టి సుఖస్వరూప దివ్యగుణయుక్త పరమేశ్వరుని సత్కర్మలనెడు హవిస్సుతో నమస్కరించుచున్నాము.

తొలి పలుకులు

కః సప్త ఖాని వి తతర్ద శీర్షణి కర్ణావిమౌ నాసికే
చక్షణీ ముఖమ్ ।
యేషాం పురుత్రా విజయస్య మహ్మని చతుష్పాదో
ద్విపదో యంతి యామమ్ ॥
(అథర్వ, 10-2-6)

సర్వవ్యాపక పరమేశ్వరుడు (మానవ) శిరస్సులో నిర్మించిన రెండు చెవులు, రెండు నాసికా రంధ్రములు, రెండు కన్నులు, ఒక నోరు అయిన సప్త యింద్రియ గోళకములు పరమాద్భుతమైనవి. అమూల్యమైనవి. వాటితోనే ద్విపాద చతుష్పాద జీవులన్నియు లోకమున పరిభ్రమించుచున్నవి. వాటిని తెలుసికొని వానిపై విజయమును సాధించిన మానవుడే గొప్ప యశస్సును పొందును.

నా ఈ సంకలన రచనకు పం॥ శివశంకర కావ్యతీర్థ గారి "చతుర్దశ భువనములు" ఆధారము. వారి గ్రంథము చదివిన తదుపరి నేటి ఆధునిక వైజ్ఞానిక దృష్టి కోణముతో చిన్నచిన్న మాటలతో తెలుగు పాఠకులకు ఆ అద్భుత విజ్ఞానమును తెలుపవలెనను కోరిక కలిగినది. ఆ ప్రయత్నమే యీ లఘు పుస్తకము. ఇందు యేమైన దోషములున్న విద్వాంసులు తెలిపిన మలి ముద్రణమున సవరించుకొనగలను.

వారి మిగిలిన లఘు గ్రంథములు కూడా చక్కగా నున్నవి. వాటిని విద్వాంసు లెవరైనా అనువదించి ప్రచురించగలిగిన జిజ్ఞాసువులకు గొప్ప మేలు జరుగును. నా కట్టి శక్తి సామర్థ్యములు, ఆరోగ్యము లేకపోవుటచే ఆ ప్రయత్నము చేయలేకపోవుచున్నాను. స్వయముగా నా చేతితో వ్రాయలేని నాకు ధర్మసోదరి శ్రీమతి వేలూరి ఛాయాదేవి సహకరించి వ్రాసిపెట్టినది. ఆమె సహకారము వలననే కొన్ని చిన్న పుస్తకములు వ్రాయగలిగితిని. ఆమెకు నా శుభాకాంక్షలు.

బుధజన విధేయుడు

కోడూరి సుబ్బారావు

ఆదర్శ "ప్రజాసేవక్"

శ్రీ కీ॥ శే॥ డి. వి. స్వామి గారు

వీరి జన్మస్థానమేదియో, తల్లి దండ్రు లెవరో, బంధు బాంధవు లెవరో, కులగోత్రము లేవియో ఎవరికిని తెలియదు. తనకు తాను వైదిక ధర్మ ప్రచారమునకు జీవితము నంకితము చేసుకొని తన ప్రతి శ్వాసలో ధర్మప్రచారము నింపుకున్న ఆదర్శపురుషుడు. వీరు ఎక్కువగా చదువుకోకపోయినను స్వాధ్యాయము వలనను, విద్వాంసుల ప్రవచనముల వలనను వైదిక సిద్ధాంతముల స్పష్టజ్ఞానమును బొంది అవి సామాన్య ప్రజలలో చిన్నచిన్న మాటలతో ప్రచారము చేసెడివారు. పేద మధ్య ఉన్నత తరగతులలో ఎవరి ఇంటిలో ఏ శుభకార్యము జరిగినను తన శక్తినంతటిని ఉపయోగించి వైదిక పద్ధతిలో ఆకర్షణీయముగా జరుగుటకు కృషిచేసెడివారు. వీరి ఈ సేవాదృష్టిని పరిశీలించియే పూజ్య పం॥ గోపదేవశాస్త్రిగారు వీరికి 'ప్రజాసేవక్' అను

బిరుదునొసంగిరి. తాను ఎవరిదగ్గర అతిథిగా నున్నను వారి యింటి లోనే పరుండి తెల్లవారుఝామున 4 గంటలకే నిద్ర మేల్కాంచి తన కాలకృత్య సంధ్యావందనాదులు పూర్తిచేసికొని ఆ గృహయజమానుల పిల్లలను లేపి వారిచే కాలకృత్య స్నానాదులు గావింపజేసి కొన్ని వేద మంత్రములు, కొన్ని పాటలు నేర్పెడివారు. చిన్నచిన్న మాటలతో ధార్మిక శిక్షణ నొసగెడివారు. ఆంధ్రప్రాంతములో వైదిక సిద్ధాంతములు విరివిగా ప్రచారము కావలెననియు, అందుకు తగిన సమర్ధ విద్వాంసులు పం॥ గోపదేవశాస్త్రి గారనియు గుర్తించి సుమారు 2 దశాబ్దముల కాలము వారి ప్రచార కార్యక్రమములను పలుప్రాంతములలో ఏర్పాటు చేసిరి. అంతేగాక, ప్రజలలో విరివిగా ప్రచారముచేసి, ప్రజలను ఆకర్షించి ప్రవచనములకు తీసుకొని వచ్చెడివారు. తరువాతకూడా వారి వెంటబడి వారిని మూఢ నమ్మకములనుండి తప్పించి వైదిక ధర్మాభిమానులుగా మార్చుటకు ప్రయత్నించెడివారు.

వీరికి మహిళలు ఉన్నతి చెందవలెననియు, వారు వీరాంగనలు కావలెననియు తీవ్ర అభిలాష యుండెడిది. స్త్రీలు సంస్కరింపబడిన వారి పిల్లలు, వారి గృహములు బాగుపడుననియు తద్వారా జాతి ఉన్నతి జెందుననియు నమ్మెడివారు, కూచిపూడిలో అచటి మహిళలను ప్రోత్సాహపరచి ఆర్య మహిళా సమాజము ఏర్పడుటకు కృషిచేసిరి. వారిని వీరవనితలుగా తీర్చిదిద్దుటకు వ్యాయామ శిక్షణ, అస్త్ర శస్త్ర శిక్షణకూడా ఒసంగినట్లు అక్కడివారు చెప్పుదురు. నిజామాబాద్ ప్రాంతములో మహిళలకొరకు పిల్లలకొరకు వారు చేసిన సేవలు ప్రశంస నీయములు. చిక్కడపల్లిలో 'దయానంద మహిళాశ్రమము' అను పేరుతో ఒక అనాథ మహిళాశ్రమమును ప్రారంభించిరి. కాని కొన్ని యిబ్బందుల వలన దానిని మధ్యలోనే వదలివేయుటయు, అది ఎండో మెంట్ వారి స్వాధీనమగుటయు జరిగినది. నిజామాబాద్ సమీపమున

కన్యా గురుకుల మొకటి స్థాపించుటకు విశేష కృషిచేసిరి. కాని అదియును సంపూర్ణము కాలేదు. దీనికి వీరి విలక్షణ స్వభావము కారణము కావచ్చును. ఎవరు ఎన్ని చెప్పినా తనకుతోచినదే తాను చేయు స్వభావము గలవారు. తనకు ఏకొద్ది వ్యతిరేకత ఎదురైనను సహించలేక పోయెడివారు. ఒక చిన్న కారణముతోనే తనకు తాను పం॥ గోపదేవ శాస్త్రిగారి నుండి దూరమగుటయు జరిగినది.

వారి చివరిరోజులలో కర్నూలు జిల్లాలోని బనగానిపల్లిలో గల 'స్వస్తి ఆశ్రమా'నికి చేరుకొని అది కేంద్రముగా రాయలసీమలో ప్రచారము చేయవలెనని కాంక్షించిరి. వెనుకబడిన ఆ ప్రాంతములో కొంత ప్రజాసేవ కూడా జరుగవలెనని 'దయానంద వైద్యశాల' అను పేరుతో ఒక వైద్యశాలను ఏర్పాటుచేయుటకు విశేషముగా కృషిచేసిరి. భాగ్యనగరము, నిజామాబాద్‌ల నుండి చాలా ధనమును సేకరించి తెచ్చిరి. ఆ సమయములోనే కొన్ని విచిత్ర పరిస్థితులలో నేను (కోడూరి సుబ్బారావు) బేతంచెర్ల ఆశ్రమమునుండి బనగానపల్లి ఆశ్రమమునకు రావడము జరిగినది. అప్పటికి నేను శంకరాచార్య భక్తుడను. వారి సిద్ధాంతములపై అత్యంత శ్రద్ధ కలిగియుండెడివాడను. బేతంచెర్ల ఆశ్రమములో అన్ని అనుకూలతలున్నను నేను నమ్మిన శంకరాద్వైత సిద్ధాంతమునకు అక్కడ కొంత భిన్నముగా నుండుటచే ఆ ఆశ్రమమును వదిలిపెట్టి వచ్చితిని. ఆ పరిస్థితులలో నాకు శ్రీ డి. వి. స్వామిగారి పరిచయము, వారి అంతేవాసిత్వము లభించినవి. వారు చిన్న చిన్న మాటలతో వైదిక సిద్ధాంతములను నాకు బోధించెడివారు. అవి నాకు క్రొత్తగానున్నను హేతుబద్ధముగను, విజ్ఞాన సమ్మతముగను కనబడెడివి. దగ్గరలోనే ఉన్న బ్రహ్మముగారి మఠము చూచివచ్చిన భక్తులను బలవంతముగ కూర్చుండబెట్టి శ్రీ స్వామిగారు వైదిక సిద్ధాంతములను బోధించెడివారు. వారి ప్రక్కనే కూర్చుని శ్రద్ధగా వింటూ ఉండేవాడిని.

అందు కొన్ని నాకు నచ్చినను ఎన్నో సందేహములు కలుగుచుండెడివి. వారు పెద్ద విద్యావంతులు కాకపోవుటవలన నా సందేహములలో కొని టిని వివరించలేక పోయెడివారు. అయినను వారి భావములను గ్రహించి వారు చెప్పునవి సత్యమను నమ్మకము నాకు కలుగుచుండెడిది.

స్వస్తి ఆశ్రమము ఒక విచిత్రమైన ఆశ్రమము. అక్కడ విగ్రహా ర్ధాధనాది పౌరాణిక కార్యకలాపములు గాని, వైదిక సాంప్రదాయాను కూల సంధ్యాగ్నిహోత్రాదులు గాని, ఏవిధమైన ప్రజా సేవాకార్యక్రమ ములుగాని యుండెడివి కావు. ఊరుకు దూరముగా ఒక క్రమపద్ధతిలో పెరుగని వివిధ ఫలపుష్పమాలికా సంబంధ వృక్షలతాదులతో వగలు కూడా త్రాచుపాములు స్వేచ్ఛగా సంచరించుటకు అనుకూలమైన విధముగా ఆ తోట (ఆశ్రమము) ఉండెడిది. బావి నివాసమునకు దూరముగా నుండెడిది. అయినను శ్రీ డి. వి. స్వామిగారు తెల్లవారు ఝామున 3 - 4 గంటల ప్రాంతములోనే మేల్కాంచి చిన్న కరదీపిక సాయముతో బావివద్దకు వెళ్ళి స్నానాదులు చేసి వచ్చెడివారు. తెల్లవారి అంతా లేచేవరకు సంధ్య, పాటలు, స్వాధ్యాయములలో గడపెడివారు. తెలవారినప్పటి నుండి రాత్రి పరుండబోయేవరకు ధర్మప్రచారమే వారి పని. వినేవారు ఎవరూ కనబడకుంటే అక్కడ పనిచేయు కూలీలకు ధర్మబోధ చేసెడివారు.

అచట విశాలమైన గ్రంథాలయము ఉండియు ఎవరికిని అందు బాటులో నుండెడిదికాదు. ఆశ్రమవాసులకు కూడా పుస్తకముల నంద జేయుటకు వెనుకాడెడివారు. అందుచే అచ్చట చేరిన కొన్ని నెలల తరువాతనే అచట గ్రామములో ఎవరో చదివి యిచ్చిన పాత 'సత్యార్థ ప్రకాశము' నాకు చదువుటకు లభించినది. ఆ పుస్తకమును అనేక మార్లు చదువగా - నా మనసులో అనేక తర్జన భర్జనలు జరుగగా - చివరకు మహర్షి దయానందుని సిద్ధాంతములపై శ్రద్ధ ఏర్పడినది. అందుచే నాకు వైదిక సిద్ధాంతములలో శ్రీ డి. వి. రామస్వామి గారే

ప్రథమ గురువులు. ఆ సిద్ధాంతములను మరికొంత వివరముగా తెలుసుకొన వలెనను కాంక్షతో శ్రీ రామచంద్రరావు మహేంద్రకర్‌గారి ప్రోద్బలంతో ఆదరణతో ఈ భాగ్యనగరమునకు వచ్చుట జరిగినది. నేను అక్కడనే ఉండి దయానంద వైద్యశాలలో సేవ చేయవలెనను కాంక్ష కలిగిన శ్రీ డి. వి. స్వామిగారు అక్కడినుండి వచ్చివేయుటచే నాపై క్రోధితు లైరి. తరువాత మాట్లాడుట గాని, ఉత్తరము వ్రాసిన సమాధానము వ్రాయుటగాని చేయలేదు. అయినను నాకు వారిపట్ల శ్రద్ధ కలదు. ఇప్పుడు కాకపోయినా ముందు ముందైనా నన్ను బాగా అర్థము చేసుకో గలరని ఆశించెడివాడను. కాని దురదృష్ట వశమున 1971 ఏప్రిల్ 25 వ తేదీ ఆదివారం వారు మద్రాసు నగరములో మరణించుట జరిగినది.

నిరంతరము సేవచేసియు, తను సేవించిన సమాజ నాయకుల కప్రియుడై ఎక్కడనో మద్రాసు నగరమున కొద్ది పరిచయము గలవారి అండలో జీవనయాత్ర ముగించవలసి వచ్చుట కడు విచారకరము. వారి ఆత్మకు సద్గతి కలిగించవలెనని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచు ఈ లఘు గ్రంథమును వారికి అంకితము చేయుచున్నాను.

ఓం అగ్నే! వ్రతపతే! వ్రతం చరిష్యామి తచ్ఛకేయం తన్మే రాధ్యతామ్।
ఇదమహ మనృతాత్ సత్యముపైమి ॥

(యజు. 1-5)

హే ప్రకాశ స్వరూప పరమేశ్వర ! ఓ వ్రతపతీ ! వేదములందు నీచే బ్రకటించబడిన సత్యధర్మమునే మేము గ్రహించెదము గాక ! ఉక్త సత్యధర్మము నాచరించి ధర్మార్థ కామ మోక్షముల బొందగల శక్తిని మాకిచ్చి అనుగ్రహింపుము.

—కోదూరి సుబ్బారావు

మా ప్రచురణలు

1.	అగ్నిహోత్రము - వైజ్ఞానిక స్వరూపము		4.00
	(డా॥ కోడూరి సుబ్బారావు)		
2.	వైదిక వైజ్ఞానిక సంస్కృతి	,,	4.00
3.	మానవ ధర్మము	,,	2.00
4.	గాయత్రీ మహిమ	,,	2.50
5.	వైదిక క్రాంతిపథం	,,	5.00
6.	చతుర్దశ భువనములు	,,	3.00
7.	గోమాత	,,	5.00
8.	యుగపురుషుడు శ్రీకృష్ణుడు		6.00
	(శ్రీ సంధ్యావందనం శ్రీనివాసరావు)		
9.	వైదిక అర్థనీతి (టి. సూర్యనారాయణ)		1.00
10.	నమస్తే సమీక్ష	,,	1.00
11.	దేవునకు మానవునకు మధ్య....	,,	1.00
12.	దగాపడిన హిందూ సోదరా	,,	1.00
13.	మహర్షి దయానందుడు	,,	1.00
14.	మనుస్మృతి - పరిశీలన	,,	1.00
15.	వేదములు చెప్పు ధర్మమేమి ?	,,	1.00
16.	వైదిక వివాహ వైశిష్ట్యము	,,	3.00
	(సంధ్యావందనం లక్ష్మీదేవి)		
17	The Great Gayatri		1.00

(పోష్టు ఖర్చులు అదనము)

మా రాబోవు ప్రచురణలు

1. పురుషోత్తముడు శ్రీరాముడు
2. ఈశ్వరీయ గ్రంథమేది ?
3. చారిత్రక కాలుష్యము
4. వైజ్ఞానిక సంస్కృతి (2 వ భాగము)
5. మాతా పుత్రికల సంభాషణ
6. ఆరోగ్యకర ఆహారము

చతుర్దశ భువనములు

సర్వవ్యాపకుడైన పరమేశ్వరుడు తనలోని కోటానుకోట్ల జీవులకు వారు పూర్వ సృష్టిలో చేసిన కర్మఫలముల నిచ్చుటకే ఈ అద్భుత సృష్టిని గావించెను. తనలోని సూక్ష్మజడ ప్రకృతిని ప్రపంచ రూప ముగా తయారుచేసి వివిధ దేహములను (జీవరాశులను) నిర్మించి అందు జీవులను ప్రవేశింప జేసెను. ఈ లక్షల జీవరాశులలో మానవుని సర్వోత్తమ ప్రాణిగా సృజించెను. మానవ దేహమునందు వికసించిన యింద్రియములతోబాటు అంతరింద్రియమైన మనస్సు పూర్ణ వికసిత రూపమున నుండును. మనస్సు (బుద్ధి) భగవంతుడు మానవుల కిచ్చిన ఒక గొప్ప వరము. దానిశక్తి అద్భుతము. సాధన జేయుకొలది వికసించుచునే యుండును. అట్టి బుద్ధికి వన్నెతెచ్చునది మానవుని వాణి (వాక్కు). ఆ వాణితో తన మనోభావములను బహిర్గతపరచుచు (వ్యక్తముజేయుచు) శరవేగమున మానవుడు పురోగమించుచున్నాడు. తన బుద్ధితో యీ ప్రపంచ పదార్థములనే గాక విశ్వాంతరాళములోని సూర్యకుటుంబములను కూడా పరిశోధించుచు ముందుకు సాగుచున్నాడు దాని ఫలితమే నేటి ఆధునిక ఖగోళ విజ్ఞానము.

నేటి ఆధునిక ఖగోళ విజ్ఞానము ననుసరించి మనము వసించు ఈ భూమి యీ సూర్యకుటుంబములోని ఒక చిన్న గోళము (గ్రహము). భూమికన్నను పెద్ద గోళములు (గ్రహములు) మరికొన్నిగలవు.

పండువెన్నెల రాత్రి ఆకాశములో కనుపించు నక్షత్రములన్నియు ప్రకాశించు సూర్యులే. వాటిచుట్టు తిరుగుచుండు ఎన్నో గ్రహ ఉపగ్రహములు మనకంటికి కానరాకుండా నుండును. అవి స్వయం ప్రకాశకములు కాకపోవుటచే మనకు గానరావు. బలవత్తరమైన దూరదర్శినితో చూచిన కొన్ని గ్రహములు కనుపించును. సామాన్యకంటికి కనుపించు నక్షత్రములే గాక దూరదర్శినితో మరెన్నో చిన్న నక్షత్రములను మనము చూడగలము. మనకు కనపడు యీ నక్షత్రరాశియంతయు ఒక గెలాక్సీ (Galaxy) మాత్రమేనని వైజ్ఞానికులు చెప్పుదురు. ఇట్టి గెలాక్సీలు యెన్నో కలిసిన ఒక పాలపుంత (మిల్కీ-వే) అగును. మనము నివసించు పాలపుంతయేగాక మరెన్నో పాలపుంతలు యీ విశ్వములో నుండు నవకాశముగలదని వైజ్ఞానికులు చెప్పుదురు. దీనిని బట్టి విశ్వములో కోటానుకోట్ల లోకములుండగ చతుర్దశ భువనముల వర్ణన మాత్రమే మన ప్రాచీన గ్రంథములలో కనబడుచున్నదేల? మిగతా భువనములగూర్చి తెలియకనా? లేక వాటియందు యే విశేషము లేకపోవుటచేతనా? శాస్త్రములు వర్ణించు చతుర్దశభువనము లెచ్చట నున్నవి? అవి నేటి వైజ్ఞానికులకు గానరావేమి? ఇవి యన్నియు జిజ్ఞాసువులకు ప్రశ్నలుగానే మిగిలిపోవుచున్నవి. పరమేశ్వర వాణియైన వేదములు యీ విషయమునుగూర్చి యేమి చెప్పుచున్నదో పరిశీలింతము.

ప్రథమ మానవ సృష్టి యీ భూమండలముపై ఎత్తైన పీఠభూమిగా కనబడు త్రివిష్టపమున జరిగెను. దానినే నేడు టిబెట్ పీఠభూమిగా పిలుచుచున్నారు. ఆదిమానవ సృష్టి నేటి మాతృగర్భమునుండి శిశు జననమువంటిది గాదు. ప్రథమ మానవులు యువావస్థలో కండ్లు తెరచి యీ లోకమును గాంచిరి. అది అమైథున సృష్టి. ఆ ఆది మానవులకు తల్లిదండ్రులెవ్వరు లేరు. వారు ఒంటరిగా జన్మించలేదు

అనేకమంది స్త్రీ పురుషులు ఒకేసారి ఉద్భవించిరి. ఇది పరమేశ్వర సృష్టిలోని మఱియొక అద్భుత విశేషము.

ప్రాణి సృష్టిని గురించి నేడు ప్రచారములో నున్న డార్విన్ వికాసవాదము సరియైనది కాదు, అందనేక దోషములున్నవి. అతని కాలముననే అనేకమంది శాస్త్రవేత్తలు దానిని ఖండించిరి. అయినను బైబిలులో చెప్పిన "ఆరురోజులలో సృష్టిజరిగెను". అను వర్ణనలను అంగీకరించలేని ఆనాటి వైజ్ఞానికులకు మఱొక ప్రత్యామ్నాయము దొరకక ఆపద్ధర్మముగా యీ వికాసవాదము నంగీకరించిరి. డార్విన్ చెప్పినది ఒక అభిప్రాయమే కాని సిద్ధాంతమనుటకు వీలులేదు. అయినను దానినే నేడు విద్యార్థుల మనస్సులలో చెరపలేని ముద్రలుగా బోధించుచున్నారు. క్రీ. శ. 1870 లో స్విట్జర్లాండ్ నివాసియైన గొప్ప భూగర్భ వనస్పతి విజ్ఞానశాస్త్రవేత్త డా॥ (Agasiz) అను అతను తన "Principles of Zoology" అను గ్రంథములో డార్విన్ సిద్ధాంతము దోషపూరితమైనదని నిరూపించెను. ఈమధ్య బ్రిటనులో ప్రఖ్యాత భౌగోళిక శాస్త్రవేత్త అయిన సర్ ఫ్రెడ్ హోయల్ అనునతడు - "ఎన్నో కోట్ల సంవత్సరముల క్రితము విశ్వములోని మరో గ్రహములో మేధాశక్తి గల జీవకోటి ఉండేది. వారి కృషిఫలితమే యీ భూగోళ సృష్టి. ఒక మేధాశక్తి రూపకల్పన చేసి ఉండకపోతే ప్రాణికోటి యింత క్రమ పద్ధతిలో ఉండేదికాదు. సృష్టి కాకతాళీయముగా వికాసవాద మార్గములో జరిగినదనడానికి వీలులేదు" అని లండన్ రాయల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ శాస్త్రవేత్తల సభలో వివరించిరి. మరొక విషయము ఈమధ్య ఇజ్రాయిల్‌లోని కార్మెల్ పర్వతాలకు జెందిన కాబరాల్‌హోల్‌లో దొరికిన అస్తిపంజరాలను బట్టి ఒకే కాలములో ఆధునిక మానవుడు, నియాండర్తల్ మనిషి కలిసి జీవించినట్లు తెలియుచున్నది. అందుచే డార్విన్ వికాసవాదము సరియైనది కాదు.

మానవునివలెనే ప్రథమసృష్టిలోని సమస్తప్రాణులు అమైథున సృష్టి జనితములే. అందు మానవులు తప్ప మిగిలిన ప్రాణులన్నియు వాటి జీవన నిర్వహణ కవసరమైన జ్ఞానమంతయు జన్మతోనే (స్వాభావికముగనే) కలిగి యుండును. మానవుడు మాత్రము తన జీవన నిర్వహణ జ్ఞానముకూడా నైమిత్తికముగనే పొందవలసి యుండును. అది నేడును మనము చూచుచున్నాము. అయితే మిగిలిన జీవరాశుల కన్న మానవునిలో నైమిత్తిక జ్ఞానమును గ్రహించు ఒక గొప్ప అంతరింద్రియము గలదు. అదియే బుద్ధి. అందు విశేష బుద్ధిగలిగిన యోగ్యులైన మానవులకు (ఋషులకు) సృష్టి విజ్ఞానమంతయు సృష్ట్యాది లోనే పరమేశ్వరుడు వేదములద్వారా ఉపదేశించి యుండెను. ఈ ప్రపంచములోని సమస్త వస్తువుల గుణగణములతో బాటు విశ్వాంతరాళములోని గ్రహగోళములన్నియు ఏ సూత్రములపై ఆధారపడి పరిభ్రమించుచున్నవో విశదీకరించి యుండెను. వాటిని మననము గావించిన మన ప్రాచీన ఋషులు సూర్యసిద్ధాంతాది అద్భుత జ్యోతిష్య గ్రంథములను రచించిరి. అట్టి జ్ఞానభండారములైన వేదములలో అలంకార రూపములో కొన్ని వర్ణనలు కనబడుచుండును. అవి అలంకారములే గాని చరిత్రలు గావు.

సృష్టిజరిగిన కొంత కాలమునకే చరిత్ర తయారగును గాని మానవసృష్టి ప్రారంభములోనే ఏ చరిత్రయు నుండు నవకాశము లేదు. చరిత్రలో కనబడు వ్యక్తుల పేర్లన్నియు వారివారి తల్లిదండ్రులు వేద పదములతో వారి పిల్లలకు చేసుకున్న నామకరణములే. ఇక పట్టణ నద్యాదుల పేర్లుకూడా ఆది ఋషులు వేదపదములతో ఆయావాటికి చేసిన నామకరణములే. వేదములలోని పేర్లతోనే ఋషులు సృష్టిలోని వివిధ పదార్థములకు నామకరణము చేసినట్లు మనువు తన ధర్మశాస్త్రమునందు స్పష్టముగా చెప్పియుండెను—

శ్లో॥ సర్వాషాం తు స నామాని కర్మాణి చ పృథక్ పృథక్
వేద శబ్దేభ్య ఏవాదౌ పృథక్ సంస్థాశ్చ నిర్మమే ॥
(మనుస్మృతి 1-21)

అనగా ఆది ఋషులే సర్వపదార్థములకు (గోజాతికి గౌ అనియు, అశ్వజాతికి అశ్వమనియు) మఱియు వేరువేరు కర్మలకు (వేదాధ్యయన అధ్యాపనములు బ్రాహ్మణునకు, రాజ్యపాలనము క్షత్రియునకు, కృషి గోరక్ష వ్యవసాయము వైశ్యునకు మొదలగునవి), వేరువేరు జాతులకు (మానవ, పశు, పక్షి, క్రిమి కీటకాదులకు) సృష్టి ఆరంభము లోనే వేదశబ్దములచే (పరమాత్మ ప్రేరణతో) నామకరణము గావించిరి.

ఋషి మును లందఱు బ్రాహ్మణాది గ్రంథములలో ఆ దృష్టితోనే వేదములకు వ్యాఖ్యానములు చేసియుండిరి. ఆ తరువాత సాయన, ఉవ్వట, మహీధరాది కొందరు ఆచార్యులు ఒకప్రక్క వేదములు సృష్ట్యాదిలో బహిర్గతమైన జ్ఞానభండారములని చెప్పుచునే మరియొక ప్రక్క ప్రపంచమున జరిగిన చరిత్రకు వేదములలో ఆధారము కలదని వ్యాఖ్యానించి యుండుట దురదృష్టకరము. చరిత్రలో మనకు కానవచ్చే రాజుల, ఋషి మునుల పేర్లన్నియు వేదశబ్దములతో అప్పటివారు చేసుకొనిన నామకరణములే. ఇంతేగాక వృక్ష, పర్వత, నదీనదముల పేర్లుకూడా వేదపదములతో ఆ వృక్ష పర్వత నద్యాదులకు ఋషులచే గావించబడిన (వ్యవహరింపబడిన) నామకరణములే.

వేద పదములకు అర్థము చేయునపుడు మనము లౌకికార్థ దృష్టితో గాక యౌగికముగా అనగా మూలధాతువుల అర్థముల కనుగుణముగా నర్థము చెప్పుకొనవలసి యుండును. ప్రాచీన నిరుక్త నిఘంటువాదులు యీశైలినే అనుసరించి యుండెను. సాయనాదుల తదుపరి వ్రాసిన ప్రాచ్య పాశ్చాత్య విద్వాంసుల నిఘంటువులలో మాత్రమే లౌకికార్థము

నకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత నీయుట జరిగినది. ఆ ఆధునిక సంస్కృత విద్వాంసుల భావములే నేడు విద్వాంసులలోను, విద్యార్థులలోను ప్రబల మగుచున్నవి. అందుచే వేదములలో వర్ణించిన అలంకారములకు ఆధారము కొఱకు చరిత్ర నన్వేషించుచున్నారే గాని ఆ పదములలోని యౌగికార్థమును బట్టి అందు యిమిడియున్న విజ్ఞానము కొఱకు ప్రయత్నించుటలేదు. అందుచే మనము సత్యమునకు దూర మగుచున్నాము. నేటి వైజ్ఞానికుల దృష్టిలో పామరుల మగుచున్నాము. మనము కించ పరచబడుటయే గాక మన ప్రాచీన ఋషి మునులను, వేదశాస్త్రములను నవ్వులపాలు జేయుచున్నాము.

మన వేదములలో, ప్రాచీన శాస్త్రములలో చతుర్దశ భువనము లున్నట్లు వర్ణనలు కలవు. అవి సప్త ఊర్ధ్వలోకములుగా సప్త అధో లోకములుగా వర్ణింపబడినవి. వాటికి పేర్లుకూడా పెట్టబడినవి. (1) భూలోకము (2) భువర్లోకము (3) స్వర్లోకము (4) మహర్లోకము (5) జనలోకము (6) తపోలోకము (7) సత్యలోకము నను నవి యేడును ఊర్ధ్వలోకములు. (1) అతల లోకము (2) వితల లోకము (3) సుతల లోకము (4) తలాతల లోకము (5) మహాతల లోకము (6) రసాతల లోకము (7) పాతాళ లోకము నను యేడును అధో లోకములు.

ఈ పదునాలుగు లోకములు మనము వసించే భూలోకము వంటి లోకములు కావు. వీటికి మరొక అధ్యాత్మికార్థమున్నది. వేదశాస్త్రముల భావములను చరిత్రతో జోడించి అలంకారముగా యెన్నో అతిశయోక్తులను అభూత కల్పనలను జేర్చి పురాణములు వ్రాసిరి. ఆ అతిశయోక్తుల, ఆ అభూతకల్పనల మధ్య సత్యచరిత్ర సత్యవిజ్ఞానము నివురు గప్పిన నిప్పువలె ప్రకాశించకున్నది. ఇవి వివిధ లోకములనుకొని

విశ్వములో వెతుకుట ఎండమావులవెంట పరుగెత్తుటయే యగును. మన యీ పరమాద్భుత మానవ శరీరములో ముఖమునందు సప్తయింద్రియ గోళకము లున్నవి. అవి రెండు కన్నులు, రెండు చెవులు, రెండు నాసికాపుటములు, ఒక నోరు యీ ఏడింటిని శరీరములోని ఊర్ధ్వాంగ ములుగా చెప్పవచ్చును. ఈ ఏడింటిని వేదశాస్త్రములలో సప్త ఊర్ధ్వ లోకములని వర్ణింపబడెను. వీటినే సప్తఋషులనియు, సప్తహోత లనియు, సప్త ఋత్విక్కులనియు, సప్త దేవతలనియు, సప్త అసురు లనియు, సప్త ప్రాణములనియు, సప్త ద్వీపములనియు, సప్త సాగరము లనియు, సప్త సింధువులనియు, సప్త నదులనియు, సప్త అచలము లనియు, ఇట్టివే మరికొన్ని పేర్లతో ఆయా సందర్భములలో వేదము లలో, ఋషి మునుల గ్రంథములలో అలంకారముగా వర్ణించుటకూడ జరిగెను. అవి యే సందర్భమున వర్ణించినను మన శరీరములోని ఊర్ధ్వాంగములకు వర్తించునేగాని బాహ్యప్రపంచములోని పర్వత నద్యా దులకు గాని, చారిత్రక పురుషులకుగాని వర్తించవు.

అట్లే యీ శరీరములోని రెండు చేతులు, రెండు కాళ్లు, ఒక మలేంద్రియము, ఒక మూత్రేంద్రియము, వీటికి ఆధారమగు ఒక మొండెముతో కలిసి ఏడు అధోంగములగును. వీటినే సప్త అధో లోకములనియు, సప్త అధోభువనములనియు, సప్త పాతాళములనియు, సప్త నరకములనియు వేదములలో వివిధ సందర్భములలో వర్ణింప బడెను. ఇవికూడా బాహ్యప్రపంచములోని లోకములు కావు. శరీ రాంగములే.

ఈ చతుర్దశ భువనములను గూర్చిన యదార్థ వివరణ తెలుసు కున్న మానవులు విజ్ఞానవంతులగుదురు. పరమేశ్వర నిర్మితమైన ఈ అద్భుత యింద్రియ శక్తులను కాపాడుకొనుచు, వృద్ధి చేసుకొనుచు, వాటిని సత్కార్యములందు వినియోగించుచు అభ్యుదయ నిశ్శ్రేయసము లను బొందుదురు.

పురుష పశువు :

జీవుడు జేసిన పుణ్యాపుణ్య కర్మఫలముల ననుభవింపజేయుటకు పరమేశ్వరుడు జీవుని యీ చతుర్దశ భువనములు (ఊర్ధ్వ అధో అంగములు) గల యీ అద్భుత మానవశరీరములో బంధించుచున్నాడు. ఈ విషయమునే యజుర్వేదము ఎంత చక్కగా వర్ణించుచున్నదో చూడుడు.

సప్తాస్యాఽఽసన్ పరిధయస్త్రిః సప్త సమిధః కృతాః ।
దేవా యద్యజ్ఞం తన్వానా అబధ్నన్పురుషం పశుమ్ ॥
(యజు. 31-15)

యజ్ఞం తన్వానా = యజ్ఞమును చేయుచు
యద్ = ఎప్పుడైతే
దేవా = దేవతలు
పురుషం పశుమ్ అబధ్నం = పురుషుడని చెప్పబడు పశువుని (జీవుని) బంధించుచున్నారో అప్పుడు
అస్య సప్త పరిధయః ఆసన్ = అట్టి యీ యజ్ఞములకు సప్తపరిధులు యేర్పడును. మఱియు
త్రి సప్త సమిధః కృతాః = త్రిగుణిత సప్త ($7 \times 3 = 21$) సమిధలు యేర్పడును.

అనగా యీ శరీరమున వసించు జీవుని పురుషపశు వందురు. ఆ జీవుడు నేత్రాది సప్త యింద్రియ గోళములతో (ఊర్ధ్వాంగములతో) జ్ఞానమును పొందుచుండును. భూమి సూర్యునిచుట్టు ఒక పరిధిలో పరిభ్రమించునట్లే జీవుని శక్తి యింద్రియముల పరిధిలో ప్రకాశించుచుండును. అట్టి ప్రతి యింద్రియముతో కలుగు జ్ఞానము సత్వ రజో తమస్సులను మూడు విధములుగా నుండును. అవియే యిచ్చట త్రిగుణిత సప్త ($7 \times 3 = 21$) సమిధలని వర్ణించబడినవి. వేదములలో అనేక

చోట్ల గోవత్సమును బంధించి యుంచినట్లు భోగముల ననుభవింప జేయుట కొఱకు భగవంతుడు జీవుని యీ శరీరమున బంధించుచున్నా డని చెప్పబడినది.

ఇట్టి ఆధ్యాత్మికార్థములను వదిలి మూర్ఖ పండితులు యజ్ఞవేదిక వద్ద పశువులను బంధించి, వాటి యింద్రియ గోళములను (రంధ్రములను) బంధించి, చంపి, ఆ మాంసముతో ఆహుతులనిచ్చి పాపమును మూటకట్టుకొనెడివారు. అహింసామూర్తియైన బుద్ధుని ప్రబోధము వలన అట్టి శాసనములవలన యీ యాజ్ఞిక పశుహింస అదృశ్యమయ్యెను. కాని వాటి ఛాయలు యిప్పటికిని పండితుల మెదడులలో తిరుగాడుచునే యున్నవి. ఇట్టి క్రూరహింసను బోధించు వ్యాఖ్యాన గ్రంథములను చూసిన వివేకవంతులు వీనిని (యజ్ఞములను) నిరసించుటలో తప్పే మున్నది? ఈ విషయమును స్పష్టపరచు మరియొక వేదమంత్రమును చూడుడు—

సప్త హోతలు :

యేనేదం భూతం భువనం భవిష్యత్
పరిగృహీత మమృతేన సర్వమ్ ।
యేన యజ్ఞస్తాయతే సప్త హోతా
తన్మే మనః శివసంకల్పమస్తు ॥

(యజు. 34-3)

యేన అమృతేన = ఏ మరణరహితమైన శక్తి (మనస్సు)

ఇదం భూతం భువనం భవిష్యత్ సర్వం పరిగృహీతం	ఈ భూత భవిష్యత్ వర్తమాన కాలములను గ్రహించుచుండునో

యేన యజ్ఞః తాయతే = ఏ మనసు సహాయమువలన యజ్ఞాది క్రతువులు చేయబడుచున్నవో

సప్త హోతా = సప్త హోతలుగల
తత్ మే మనః = ఆ నా మనస్సు
శివసంకల్ప మస్తు = శివసంకల్పములను (మంచి సంకల్పములను) చేయును గాక.

ఈ మంత్రములో మనోవిజ్ఞానముతోబాటు జీవుడు యీ శరీరము ద్వారా జేయు యజ్ఞములో జీవునకు సప్తహోతలు సహకరించుచున్నవని చెప్పబడినది. అవి నయనాది సప్త ఊర్ధ్వ యింద్రియ గోళకములే.

ఈ సప్తహోత లెవ్వరు? అనగా రెండు కన్నులు, రెండు చెవులు, రెండు నాసికారంధ్రములు, ఒక నోరు. కాని తదుపరి విద్వాంసులు భౌతికయజ్ఞ నిర్మాణము చేసినపుడు ఆ సప్తహోతలను యీ విధముగా పేర్కొనిరి. 1. యజమానుడు 2. హోత 3. ఉద్గాత 4. అధ్వర్యుడు 5. బ్రహ్మ 6. పోతా 7. నేష్టా. తదుపరి యజ్ఞ నిర్వహణ సౌలభ్యము కొఱకు మరికొందరు హోతలను కూడా కల్పించిరి. వారు ప్రతి వేదమునకు నలుగురు వేరువేరు హోతలుందురు.

1. ఋగ్వేదము = హోతా, మైత్రావరుణ, అచ్ఛావాక్, గ్రావస్తుత
2. యజుర్వేదము = అధ్వర్యు, ప్రతిప్రస్థాతా, నేష్టా, ఉన్నేతా
3. సామవేదము = ఉద్గాతా, ప్రస్తోతా, సుబ్రహ్మణ్య, ప్రతిహర్తా
4. అథర్వవేదము = బ్రహ్మ, బ్రాహ్మణాచ్ఛాంశీ, పోతా, అగ్నీధ్ర.

తదుపరి విశేష యజ్ఞముల నిర్వహణలలో మరికొంతమంది హోతలను కల్పించిరి. వారు - సదస్యుడు, పత్నీదీక్షితుడు, శమితా, గృహపతి, అంగిర, కైవర్త, చమసాధ్వర్యు, యజమానుడు, యజమాన పత్ని మొదలగు పేర్లతో ఆయా సందర్భములందు వ్యవహరింపబడుదురు.

సప్త విప్రులు :

ఊర్ధ్వ సప్త భువనములకే సప్త విప్రులను నిర్దేశము కూడా కలదు___

స సుష్టభా స స్తుభా సప్త విప్రైః స్వరేణాద్రిం స్వర్యో నవగ్వైః ।
సరణ్యుభిః ఫలిగమింద్ర శక్ర వలం రవేణ దరయో దశగ్వైః ॥
(ఋ. 1_62_4)

(ఇంద్ర శక్రః) హే ఇంద్రః హే శక్రః (సహః) సుప్రసిద్ధుడవైన నీవు (రవేణ) శబ్దమాత్రముచే (అద్రిం + ఫలిగ + వలం) అద్రి, ఫలిగ, మరియు వల అను ముగ్గురు దుష్టులను (దరయః) సంహరించుచున్నావు. నీవెట్టి వాడవనగా (సప్త + విప్రైః) ఏడుగురు విప్రులతో (స్వర్యః) స్తుతింపబడుచున్నావు. (స్తుభా + స్వర్యః) మరల నీవు ఆ సప్త విప్రులను కీర్తించు చున్నావు. ఆ స్తోత్ర మెట్లున్నదనగా (సుష్టభా) దేనియందు మరల మరల సుందర స్తుతి జరుగునో (స్వరేణ) అట్టి స్తోత్ర స్వర సంయుక్తమై యున్నది. ఆ విప్రులెట్లున్నారనగా (నవగ్వైః) నవగ్వులుగా మఱియు (దశగ్వైః) దశగ్వులుగా మఱియు (సరణ్యుభిః) గమన శీలురుగా నున్నారు.

లోకములో కొందఱు శిశువులు తొమ్మిదవ నెలలోను మఱి కొందరు పదవనెలలోను పుట్టుచున్నారు. ఎవరు తొమ్మిదవ నెలలో పుట్టుదురో వారిని నవగ్వులనియు, ఎవరు పదవనెలలో పుట్టుదురో వారిని దశగ్వులనియు నందురు. ఎందుచేతననగా రజోవీర్యముల కలయిక నుండియే ప్రాణబీజము నాటబడి ఆయుర్దాయము లెక్కించ బడును. అందుచేతనే బ్రాహ్మణ గ్రంథములలో అంగిర ఋషులు రెండురకములుగా నుందురనియు ఒకరు నవగ్వులనియు, మఱియొకరు

దశగ్వులనియు చెప్పబడినది. ఎవరు తొమ్మిది నెలల్లో యజ్ఞసమాప్తి చేయుదురో వారు నవగ్వులు, ఎవరు పదిమాసములలో యజ్ఞసమాప్తి చేయుదురో అట్టివారు దశగ్వులు నగుదురు. మాతృ గర్భములో తొమ్మిది, పది నెలలు నివసించుటయే యజ్ఞానుష్ఠానముగా నెంచవలెను. ఈ కర్ణద్వయ, నయనద్వయ, గ్రహణద్వయ, రసనేంద్రియములనే సప్త ముఖ్య ప్రాణము లందురు. అందుచే వీటిని సప్తవిప్రులుగా యీ మంత్రము పేర్కొనినది. ఇవి గమనశీలము గలవి యగుటచే 'సరణ్య' అని చెప్పబడినది. ఇంద్రు డనగా జీవుడు. అద్రి, ఫలిగ, వల అను మూడును మేఘమునకు పేర్లని నిఘంటువు చెప్పును. కాని యిచ్చట మేఘమువలె ఆవరించు అజ్ఞానమునకు యీ పేర్లు పెట్టబడినవి. మేఘ పర్వతవాచక శబ్దములు అజ్ఞానవాచకముగా గూడ చెప్పబడిన సందర్భము లనేకము గలవు. ఉదాహరణకు వృత్ర, శంబర మొదలగునవి. ఎవరితో పై సప్తప్రాణములు ప్రసన్నములై జీవుని స్తుతించునో (అనుకూలముగా నుండునో) అట్టివారు శారీరక, మానసిక, ఐంద్రియక దుఃఖములను సంహరించ గలరు. ఎంతవరఱకు యీ యింద్రియములు జీవుని అదుపాజ్ఞలలో నుండునో అంతవఱకు అతడు జితేంద్రియు డగును. ఈ సప్త విప్రుల పేర్లనే కొందఱు మానవులు తమ పేర్లుగా పెట్టుకొనుటచే వేదములందు చరిత్ర కలదను భావము పండితులనే భ్రమింప జేసినది — జేయుచున్నది.

సప్త నదులు :

వేదములలో చతుర్దశ భువనములకే అనేక పేర్లు ఉన్నట్లు మనము చెప్పుకొని యుంటిమి. అందు సప్తనదుల వర్ణన విచిత్రమైనది. ఆ వరన యథార్థ స్వరూప మేమనగా —

ఇమం మే గంగే యమునే సరస్వతి శుతుద్రి
స్తోమం సచతా పరుష్ణ్యా ।
అసిక్న్యా మరుద్వృధే వితస్తయా ఆర్జీకీయే శృణుహ్యా
సషోమయా ॥
(ఋ. 10—75—5)

గంగే యమునే సరస్వతీ = హే గంగే! హే యమునే! హే సరస్వతీ,
శుతుద్రి పరుష్ణి = హే శుతుద్రీ! హే పరుష్ణి!
మరుద్వృధే ఆర్జీకీయే = హే మరుద్వృద్ధీ! హే ఆర్జీకీయే!
మే ఇమం స్తోమం ఆసచతా = నా ప్రార్థనలను మీరు చక్కగా సేవింపుడు

అసికన్యా వితస్తయా సుషోమయా ఆశృణుహి	అసికన్యా, వితస్తయా, సుషోమయా అను సత్వ రజస్తమో గుణములతో గూడి నామాటలను ఆలకింపుడు.

పై మంత్రములో ఏడు నదులపేర్లు సంబోధనా విభక్తిలో నున్నవి, అసికన్యా, వితస్తయా, సుషోమయా అను మూడుపదములు తృతీయాంతములుగా నున్నవి. అందుచే వీటిని నదులుగా గాక త్రిగుణములుగా తెలుసుకొనవలెను. పై నదీ పదములకు ప్రాచీన శాస్త్రకారులందఱు బ్రాహ్మణ, ఆరణ్యక గ్రంథములలో యౌగికార్థములనే నిర్వచించిరి. అవి యేవనగా—

1. గంగా = గమనము చేయునది
2. యమునా = నడచునటువంటిది
3. సరస్వతీ = జలపూర్ణమైనది
4. శుతుద్రీ = శీఘ్రగమనము గలది
5. పరుష్ణి = వంకరటింకరగా పయనించునది

6. మరుద్వృధా = వాయువుతో పయనించునది
7. ఆర్జికీయా = ఋజుగమని (సరళముగా పయనించునది)

ఇక త్రిగుణములను చూతము

1. అసిక్నీ = తెలుపుకానిది అనగా నల్లనిది (తమోగుణము)
2. వితస్తయా = విస్తీర్ణమైనది (రజోగుణము)
3. సుషోమా = గొప్ప శాంతిప్రదాయిని (సత్వగుణము)

ఆధునిక ఆచార్యుల భ్రమ ప్రమాదములు :

ఇట్టి నిర్వచనము లుండగా సాయనాది ఆధునికాచార్యులు యీ పదములతో భూమండలముపై నున్న ముఖ్యముగా భారతదేశములోని నదులనే పేర్కొనుట, చరిత్రలను కల్పించుట, ఆ చరిత్రయే వేదము లందు కలదనుట దుస్సాహసమే యగును. భూమిపై నదులెన్నో యుండగా యేడింటిని గూర్చిన వర్ణనయే ఏల యుండును? ప్రథమ మానవ సృష్టి జరిగిన సమయమున ఉపదేశింపబడిన వేదములలో కాలాంతరమున జరిగిన చరిత్ర యేల యుండును? ఇట్టి వేదశైలిని అర్థము చేసికొనుటకు సాంగోపాంగముగా వేదాధ్యయనము చేయవలసి యుండును. అంగము లనగా శిక్షా కల్ప వ్యాకరణ నిరుక్త ఛందో జ్యోతిష్యములు. ఉపాంగము లనగా న్యాయ వైశేషిక సాంఖ్య యోగ మీమాంసా వేదాంత దర్శనములు.

వీటి అధ్యయనముతో బాటు సచ్చరిత్రవంతుడై తాపసిక జీవనము గడుపుచు దృష్టిని అంతర్ముఖము జేయుచు వేదమంత్రములను మననము (మరల, మరల ఆలోచన) జేయవలెను. అట్లు మననము జేయుకొలది అందలి నిగూఢమైన విజ్ఞానము బోధపడగలదు. అంత

ర్యామియైన పరమేశ్వరుడు మంత్రార్థమును సుబోధకము జేయును. అట్టి ప్రయత్నశీలురనే ఋషులందురు. 'ఋషి' పదమునందు గూడా యిదే అర్థము భాసించుచున్నది. జ్ఞానద్రష్ట, మంత్రార్థద్రష్ట అని యీ పదమున కర్థము. వేదవాక్యము లన్నిటిని మంత్రపదముతో వ్యవహరింతురు. 'మంత్ర'మనగా (మననాత్ మంత్ర ఇతి ఉచ్యతే) మననము చేయవలసినది — మరల మరల ఆలోచించవలసినది. ఆ విధముగా నాలోచించువారే మననశీలురు (మునులు) అగుదురు. అట్టి ఋషి ముని హృదయములేని కేవల వాచాపాండిత్యము గలవారు వేదార్థమును గ్రహించలేరు. అట్టి వారి వ్యాఖ్యానములు మనకు ప్రమాణములు కావు.

ఆధునిక వేద భాష్యకారులలో అట్టి ఋషి ముని పంథాల ననుసరించిన వేద వ్యాఖ్యాత మహర్షి దయానందుడు. నైష్ఠిక బ్రహ్మచారియై, యోగాభ్యాసముతో సమాధిస్థుడై మంత్రార్థమును తెలుసుకొనిన మహా మనీషి దయానందుడు. అతనియందు అపారమైన విద్య (వ్యాకరణాది జ్ఞానము), అపారమైన తపస్సు రెండును గలవు.

పై మంత్రములో ఏడు నదులపేర్లు సంబోధనా విభక్తిలోను మూడు పేర్లు తృతీయాంతములుగాను నున్నవి. అందు నదీ పేర్లతో నున్న పదములకు ఊర్ధ్వ యింద్రియ గోళములని గ్రహించవలెను. తృతీయాంతములుగా నున్న మూడింటిని త్రిగుణములుగా నెంచవలెను. ఇట్లే వేదములందు సప్త ప్రాణములు, సప్త లోకములు మొదలగు మాటలకు అర్థము గ్రహించవలెను. ఎప్పుడు యింద్రియములు 'లోక' పదముతో సంబోధింపబడెనో వాటికి భూః, భువః, స్వః, మహః, జనః తపః, సత్యమ్ అను పేర్లు పెట్టబడెను. ఎప్పుడు వీటిని 'అసురు'లని సంబోధింపబడెనో అప్పుడు శంబర, నముచి, ధుని, చుమురి, వల,

అహి, వృత్ర మొదలగు పేర్లు పెట్టబడెను. ఎప్పుడు వీటిని 'పశువు' నని సంబోధింపబడెనో అప్పుడు గో, మేష, అజ, వృక, ఋక్ష, సింహ, వ్యాఘ్ర మొదలగు పేర్లు పెట్టబడెను. అట్లే ఎప్పుడు వీటిని 'నదు'లని సంబోధింపబడెనో అప్పుడు గంగా, యమునా, సరస్వతీ, శుతుద్రీ, పరుష్ణీ, మరుద్వృధా, ఆర్జీకీయ అనుపేర్లు పెట్టబడినవి. కనుక యివి సప్త యింద్రియ గోళములేగాని భౌతిక నదులు కావు.

వేదములందు అనిత్యమైన ఏకదేశకమైన పదార్థముల వర్ణన ఉండదు. వేదములందు ఆకృతి వర్ణన ఉండునే గాని వ్యక్తి వర్ణన ఉండదు. వేదకాలమునాటి ఋషులు యీ భూమిపైనున్న నదులకు వాటి గమనమును పరిశీలించి వేదపదములతో వాటికి నామకరణము చేసి వ్యవహరించి యుండిరి.

పై సప్త నదీవాచక యింద్రియ గోళములు త్రిగుణముల వలన $7 \times 3 = 21$ నదులుగా నిర్వచించిన సందర్భములు వేదములందు అచ్చటచ్చట కాననగును. ఉదా॥—

త్రిః సప్త సస్రా నద్యో మహీరపః। (ఋ. 10_64_8)
ప్ర సప్త సప్త త్రేధాహి చక్రముః (ఋ. 10_75_1)

సప్త ఊర్ధ్వ లోకములే పంచ జ్ఞానేంద్రియములు :

పై సప్త యింద్రియ గోళములనే పంచ జ్ఞానేంద్రియములుగా గ్రహించవలెనను వర్ణన ఋగ్వేదమునందు కనపడును —

దుహంతి సప్తైకాముప ద్వా పంచ సృజతః।
తీర్థే సింధోరధి స్వరే ॥

(ఋ 8_72_7)

(అధి స్వరే సింధోః తీర్థే) శబ్దముచేయు సింధువను జలాశయ సమీప మున (సప్త ఏకం దుహంతి) ఒక గోవును ఏడుగురు పిండుచున్నారు. (పంచ ద్వా సృజతః) ఆ అయిదుగురు యిద్దరి కార్యములందు లగ్నమై యున్నారు.

ఇచట వాణి లేక విద్య గోవుగా వర్ణించబడినది. పంచ జ్ఞానేం ద్రియములే స్థాన భేదమువలన సప్త యింద్రియ గోళములుగా వర్ణింప బడెను. ఈ ఏడును అవి గ్రహించు జ్ఞానమును బట్టి పంచేంద్రియములే యగును. రెండు నయనములతో ఒక దర్శనక్రియ, రెండు కర్ణము లతో ఒక శ్రవణక్రియ, రెండు నాసికాపుటములతో ఒక సూంధనక్రియ, ఒక నాలుకతో ఒక రసాస్వాదనక్రియ, చర్మముతో ఒక స్పర్శక్రియ జరుగును. కనుక ఈ యేడును అయిదు పనులనే జేయును. ఈ అయిదు జ్ఞానేంద్రియములు మరియు మనసు జీవునియొక్క కార్యము లందు తత్పరమై యుండును. 'సింధు'వనగా రక్తప్రవాహముగల యీ శరీరము. ఈ శరీరము లోపల సదా గుండె మొదలగువాటి వలన శబ్దము కలుగుచుండును. ఇట్టి శబ్దాయమాన శరీరరూప సింధు తటమున సప్త యింద్రియ గోళములు జ్ఞానరూప గోవును పిండుచుండును. మనో జీవాత్మలు వాటి నా కార్యములందు ప్రవర్తింప జేయుచుండును.

అందుచే ఆ అయిదుగురు యిద్దరి (మనో జీవాత్మల) కార్యము లందు లగ్నమైయున్నారని చెప్పబడినది.

వశిష్ఠుని కథ

మహాభారత ఆదిపర్వములో వశిష్ఠుని గూర్చిన ఒక విచిత్ర కథ గలదు. వశిష్ఠునివద్ద 'నందిని' అను పేరుగల ఒక కామధేనువు ఉండెడిది. అది కోరిన కోరికల నిచ్చెడిది. 'విశ్వావసు' అను, పేరుగల

రాజు రాజ్యవిస్తీర్ణ కాంక్షతో జైత్రయాత్రకు బయలుదేరి విజయుడై రాజధానికి తిరిగివచ్చుచు దారిలో వశిష్ఠుని ఆశ్రమమున విశ్రమించుటయు, అచట నందినిని జూచుటయు జరిగెను. ఎట్లైనను ఆ నందినిని పొందవలెనని విఫల ప్రయత్నము చేసెను. వశిష్ఠుడు నందినిని యిచ్చుటకు నిరాకరించుటచే అతనిలో వైరభావమేర్పడెను. విశ్వవసు తాను బ్రహ్మర్షి కావలెనను కాంక్షతో రాజ్యమును వదిలి ఘోరమైన తపస్సు గావించి విశ్వామిత్రుడను ఋషి అయ్యెను. అయినను అతనికి వశిష్ఠునిపై క్రోధము సమసిపోలేదు. ఒకసారి విశ్వామిత్రుడు వశిష్ఠుని కుమారుల నందరిని చంపివేసెను. ఆ శోకమును భరించలేని వశిష్ఠుడు తన శరీరమును తాళ్ళతో బంధించుకొని చనిపోనిచ్ఛతో ఒక నదిలోపడెను. వెంటనే ఆ నది అతనిని మునిగిపోకుండా పాశవిచ్ఛేదముచేసి ఒడ్డునకు జేర్చెను. ఈ విచిత్రమునుజూచి వశిష్ఠుడు ఆ నదికి 'విపాశ' అని పేరుపెట్టి ముందుకు నడచెను. శోకసంతప్తుడైన ఆ ఋషి మరణించుటకు మరొక ప్రయత్నము చేసెను. మరొక నదిలో దూకగా ఆ నదికూడా అటునిటు విడిపోయి అతనిని చనిపోకుండా కాపాడెను. అది అతనిని తనలో మునుగనివ్వలేదు. అంత వశిష్ఠుడు ఆ నదికి 'శతద్రు' (బహుముఖముగా ప్రవహించునది) అని పేరుపెట్టి ముందుకు నడచెను.

పై కథను పరిశీలించిన వేదములోని శుతుద్రి పదమునే మహాభారతములో శతద్రుగా పేర్కొనుట జరిగినదని తెలియుచున్నది. ఎప్పుడు వశిష్ఠుడు తన శరీరమును బంధించుకొని నదిలో పడగోరుచుండెనో అప్పుడతనిని ఆ నది పాశవిముక్తుని జేసి ఒడ్డుకు జేర్చుచున్నదని కథ చెప్పుచున్నది. ఇదేప్రకారము ముముక్షువు అను ఋషిని జూచి ఇంద్రియములను నదులు పరుగెత్తుచుండెను. అంతేకాని జడములైన జ్ఞానరహితములైన భూగోళముపైనున్న నదులు తనలో పడిన

ఋషిని రక్షించుటలేదు. ఇది ఒక అలంకారిక వర్ణన మాత్రమే. ఇచట ఈశ్వరోపాసకునికే వశిష్ఠుడని పేరు పెట్టబడినది. ఇంద్రియములే ఆ నదులు. ధారణావతియైన ఉత్తమ బుద్ధియే నందినీ ధేనువు. ఇచట విశ్వామిత్రుడనగా విశ్వమునకు కీడుజేయువాడని అర్థము. అనగా అజ్ఞాన అవివేక లోభ మోహాదులు (అసలు విశ్వామిత్రుడనగా విశ్వమునకు మేలుజేయువాడని అర్థము. అట్టి అర్థముతో కూడిన పేరునే విశ్వామిత్రుడు తనకు పెట్టుకొనెను. కాని యీ కథవఱకు మాత్రమే అలంకారిక వర్ణనలో విశ్వ + అమిత్ర = విశ్వామిత్ర యని అర్థము చెప్పుకొనవలసి యుండును). ప్రథమమున యీశ్వర భక్తునకు అవిద్యా అజ్ఞాన లోభ మోహాదులు బహువిధముల కష్టపెట్టును. గోరూప బుద్ధిని హరించుటకు ప్రయత్నించును. గట్టి ముముక్షువు యింద్రియ బలాత్కారములకు వివశుడై ఆత్మహత్యాప్రయత్నము జేయును. అంత అతనిలోని వివేకము అతనిని వారించును. అప్పుడు ఇంద్రియములు "నీ ముముక్షుతకు మేము లొంగిపోవుచున్నాము. ఇకనుండి నీకు విఘ్నములు కలిగించ"మని సమాధాన పరచును. నీ ఈశ్వరోపాసన కొనసాగించమని ప్రోత్సహించును. అనగా ఉపాసకుడు వైరాగ్యవంతుడగుటయు, ఇంద్రియములు సమాధాన పడుటయు జరుగును. క్రమముగా యింద్రియములు వశమగును. ఇట్టివే మన జీవితములోకూడా అప్పుడప్పుడు జరుగుచుండును. కనుక యీ కథ అలంకారరూపమే కాని చరిత్ర కాదు. యాస్కమహర్షి తన నిరుక్తము (3/23) లో యీ విషయమునే యిట్లు నిర్వచించెను.

"ఆర్జీకీయాం విపాడిత్యాహుః........పాశా అస్యాం
వ్యపాశ్యంత వశిష్ఠస్య ముమూర్షతస్తస్మాద్విపాడిత్యుచ్యతే॥

ఆర్జీకీయానే విపాటియని చెప్పబడినది. ఎందుచేత ననగా మరణించ గోరిన వశిష్ఠుని పాశములు యిందు తెగిపోయినవి. (విపాటి యనగా

ప్రబద్ధలు చేయునది - ఖండించునది అని యర్థము. దాని విపాటినే పురాణములలో విపాశగా వర్ణించుట జరిగినది.

విశ్వామిత్రుని కథ

యాస్క శౌనకాదులు ఒక ఆలంకారిక వర్ణన విశ్వామిత్రుని గురించి చెప్పుచు వచ్చిరి. ఒకప్పుడు విశ్వామిత్రుడు పైజవన సుదా అను రాజునకు పురోహితునిగా నుండెడివాడు. ఆ రాజునుండి బహు ధనమును పొంది తీసుకువెళ్లుచు విపాట (విపాశ) శతుద్రీ నదీసంగమమునకు చేరుకొనెను. అతనివెంట ఆ ధనమును దొంగిలించ ఒక బందిపోటు దొంగయు వెంబడించి వచ్చుచుండెను. ఈ ప్రమాదమును కనిపెట్టిన విశ్వామిత్రుడు ఆ నదులను "ఓ నదులారా! దయచేసి మీరు మెరకవేసి నన్ను దాటనిండు" అని యెలుగెత్తి ప్రార్థించెను. ఆ ప్రార్థనను ఆలంకారిక రూపములో ఋగ్వేదము (3-33-1-13) చాలా చక్కగా వర్ణించెను—

ఋగ్వేద తృతీయ కాండములోని పదమూడు మంత్రములు గల ముప్పైమూడవ సూక్తము కడు విచిత్రమైనది. ఈ మంత్రములకు ఋషి విశ్వామిత్రుడు. ఈ మంత్రముల దేవత — మంత్రవిషయము నదులు. ఈ సూక్తమునందు నదీదృష్టాంతముతో స్త్రీ కర్తవ్యములను గూర్చిన బోధతోబాటు ఒక ఆలంకారిక కథయు భాసించుచున్నది అది యిటులుండును. 'ఓ విశ్వామిత్రా! మేము జలపూర్ణమై మా నిర్ణయింపబడిన లక్ష్యమువైపు పయనించుచున్నాము. మేము మొదటి నుండియు ప్రవృత్తి మార్గమునే అనుసరించుచున్నాము. నివృత్తి మాకు అభ్యాసము లేదు. అందుచే మేము నిలువలేము. మరి మమ్ముల నెందుకు పిలుచుచున్నావు?' అని నదులు ప్రశ్నించెను. అప్పుడు విశ్వామిత్రుడు—"ఓ జలపూర్ణ నదులారా! నా ప్రార్థన నాలకించి

ఒక్క క్షణము నిలువుడు. మిమ్ములను దీర్ఘకాలమునుండి స్తుతి జేయుచు మీ రక్షణ కోరుచున్నాను. కుశిక పుత్రుడనైన నేను మిమ్ము ఆవేదనతో పిలుచుచున్నాను" అని చెప్పెను. అంత నదులు "ఓ విశ్వామిత్రా! వజ్రబాహుడైన యింద్రుడు భూమిని త్రవ్వి మాకు మార్గముల నేర్పరచెను మమ్ము నాలుగువైపుల ఆవరించిన వృత్రుడిని సంహరించెను. ఆ యింద్రుడే మమ్ము రక్షించుచు నడుపుచున్నాడు. అతని ఆజ్ఞవలననే మేము జలపూర్ణములై ప్రవహించుచున్నాము. ఓ కుశిక పుత్ర విశ్వామిత్రుడా! నీ ప్రార్థనను మన్నించి మేమెట్లు నిలువగలము' అనెను. అంత విశ్వామిత్రుడు "ఓ నదీ సోదరీమణులారా! దీర్ఘకాలము నుండి మిమ్ము స్తుతించుచున్న నా స్తుతి నాలకింపుడు. నేను దూర దేశమునుండి రథములో వచ్చితిని. కనుక మీరు నమ్రములై నన్ను దాటి పోనిండు. మెరకవేసి నా రథము పోవుట కనుకూలించుడు." అని దీనముగా ప్రార్థించెను. అంత నదులు "ఓ స్తుతిజేయు ఋషివర్యా! నీ ప్రార్థనను చక్కగా అర్థముచేసుకొంటిమి. నీవు నీ రథముతో మమ్ము దాటిపొమ్ము. దూరదేశము నుండి వచ్చిన నీకు అనుకూలురమై తల్లి తనబిడ్డకు పాలిచ్చుచు వినమ్రమయైనట్లు మేము నమ్రములమై (మెరక వేసి) నిన్ను దాటనివ్వగలము. కనుక దాటిపొమ్ము" అని చెప్పి దాటనిచ్చినవట.

ఈ సంవాదము అతి మనోహరముగా నున్నది. ఒకప్రక్క నదులు యిట్లు చెప్పుచున్నవి. "మా నిర్మాతయైన యింద్రుని ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించలేము. మా ప్రతిబంధకములైన వృత్ర, అహిరాక్షసులను చంపి మమ్ము సంకటములనుండి కాపాడిన ఆ యింద్రుని శక్తి అద్భుతము. ఆతని కృపవలననే మేము స్వేచ్ఛగా ప్రవహించుచున్నాము. అట్టి మమ్ము నిలిపి తన ప్రార్థనను ఆలకింపజేయగోరు ఆ విప్రుడెవరు? మేము నిలిచి అతని ప్రార్థన నేల వినవలెను" మొదలగునవి.

మరొకప్రక్క విశ్వామిత్రుడు తన సంకటముల నుండి బయట పడుటకు నదులను యెలుగెత్తి జేయు ప్రార్థనలు - "ఓ నదులారా : మీరు నా సోదరీమణులు. కేవల మొక్క క్షణముకొఱకు నిలిచి నా ప్రార్థనను ఆలకింపుడు. నేను బహు దూరమునుండి వచ్చితిని. మీరు మెరక వేయక అగాధముగా నున్నచో నేను నష్టపోవుదును. ఓ సోదరీమణు లారా : నేను మిమ్ము స్తుతించుచున్నాను. నేనుకూడా మీవలె కుశిక పుత్రుడనే కనుక సోదరుడనైన నన్ను రక్షింపుడు" మొదలగునవి. అంత నదులకు దయకలిగి 'ఓ ఋషీ : మేము మెరక వేయుచున్నాము నీవు దాటిపొమ్ము' అని చెప్పుటయు ఋషి నదిదాటి నదులకు ధన్యవా దములు తెల్పుటయు జరిగినవి. ఈ కథయొక్క ఆశయమెద్దియో పరిశీలింతము. ఈ కథలోవలె నిజముగా నదులు మాట్లాడినవా ? జ్ఞానములేని నదులను విశ్వామిత్రుడు విలపించుచు ప్రార్థించుటకు అత డేమి పిచ్చివాడా ? లేక నదులు పూర్వకాలములో మనుష్యులతో మాట్లాడెడివా ? అనునవి ఆలోచించవలసిన విషయములు.

నదులు యిప్పటివలెనే పూర్వకాలమునందును జడములే. వాటికి జ్ఞానములేదు. ఇది నదులకు, ఋషులకు మధ్య జరిగిన వార్తాలాపము కాదు. ఇదికూడా యింద్రియముల కథయే. ఇచట ఇంద్రుడనగా జీవాత్మ. విశ్వామిత్రుడనగా విశ్వమునకు ప్రాణిమాత్రులకు మేలు చేయువాడు. కుశికు డనగా ప్రకాశకర్తయగు పరమాత్మ లేక జీవుడు. దీనినిబట్టి ప్రాణిమాత్ర హితకారియైన ఉపాసకుడు (విశ్వామిత్రుడు) తన ప్రయత్నము జేయుచుండగా తన కార్యక్రమములకు అనేక విఘ్నములు కలుగుచుండును. అప్పుడు ఉపాసకుడు కలవరపడును. ఆ విఘ్నము లను కలిగించునది తన యింద్రియములు గాక మరేముండును. ఎట్లు నదులు జలపూర్ణములై తమ శక్తులను చూపుచు ప్రవహించునో అట్లే

విషయ వాసనారూప జలములచే పరిపూర్ణమైన యింద్రియములు అటు నిటు పరుగెత్తుచు వివశుని జేయుచుండును. అప్పుడు ఉపాసకుడు 'ఓ యింద్రియములారా ! నా ప్రార్థన నాలించి నన్ను దాటిపోనిండు. నాకు విఘ్నములు కలిగింపకుడు. నేనుకూడా కుశిక (పరమాత్మ) పుత్రుడనే నన్నెందుకు బాధపెట్టుచున్నారు. నమ్రములు కండు" అని మాటిమాటికి ఇంద్రియములను సమాధాన పరచుచుండును. అప్పుడవి సమాధానపడును. అప్పుడు ఉపాసకుడు ఈ శరీరరూప రథముతో నదులను దాటి తన లక్ష్యమువైపు పయనించును.

ఇచట పాఠకులకు మఱికొన్ని సందేహములు కలుగవచ్చును. నదులవలె యింద్రియములు కూడా జడములేకదా ! అవి ప్రార్థన నాలకించునా ? సమాధానపడునా ? అను సందేహములు కలుగవచ్చును. ఇంద్రియములను, మనస్సును సమాధాన పరుచుట యనగా తనను తాను సమాధాన పరచు కొనుట. తనను తాను ఉద్ధరించుకొన గోరువాడు తనకు తానే బోధ చేసికొనుచుండును. "ఉద్ధరేదాత్మనాత్మనం" అని శ్రీకృష్ణుని ప్రబోధము. ఈ ప్రసంగము యింద్రియములను గూర్చియేనని చెప్పుటకు మరియొక ప్రమాణముకూడా కలదు. కథలో "వృత్రుడు, అహి అను అసురులను యింద్రుడు చంపి నదులను స్వేచ్ఛగా ప్రవహింపజేసెను" మొదలగు వాక్యముల వలన యిచట నదులనగా యింద్రియములే యగును. అహి, వృత్రు లనగా నెవరో ముందు మంత్రములో తెలుసుకొందము.

సప్త సింధువులు :

సింధువనగా జలారాశి యని అర్థము. సాధారణముగా సాగరమును సింధువందురు. వేదములో నదినికూడా సింధువను పేరుతో

వ్యవహరించుట జరిగినది. సింధునదిని మరియు దేశాంతరమున నున్న మరియొక నదినికూడా సింధువని నేడు పిలుచుచున్నారు.

యో హత్వాఽహి మరిణాత్సప్త సింధూన్యో గా
ఉదాజదపధా వలస్య ।
యో అస్మనోరంతరగ్నిం జజాన సంవృక్సమత్సు మా
జనాస ఇంద్రః ॥
(ఋ. 2—12—3)

(యః అహిం హత్వా సప్తసింధూన్ అరిణాత్) ఎవరు అహిని చంపి సప్త నదులను ప్రవహించుటకు ప్రేరేపించిరో (యః వలస్య అపధా గాః ఉదాజత్) ఎవరు వలుని అవరోధము నుండి గోవులను బయటకు తీసుకువచ్చిరో (యః అష్మనోః అంత అగ్నిం జజాన) ఎవరు రెండు ప్రస్తరముల (ఱాళ్ల) మధ్య అగ్నిని ఉత్పన్నము చేయుచున్నారో (సమత్సు సంవృక్) ఎవరు వివిధ యుద్ధములలో శత్రు సంహారము చేయుచుందురో (జనాసః సః ఇంద్రః) ఓ మానవులారా! అతడే ఇంద్రుడు.

'అహి' అనగా అజ్ఞానము. 'వల' అనగా పాపము - అంధకారము. 'గోవు' అనగా ఇంద్రియము. 'అశ్మ' మనగా శరీర రూప పర్వతము. 'ఇంద్రు'డనగా జీవాత్మ. 'సప్త సింధువు' లనగా నయనాది సప్త ఇంద్రియములు. ఎపుడు మానవుని అజ్ఞాన రూప అంధకారము ఆవరించునో అపుడు కర్తవ్యాకర్తవ్యముల జ్ఞానము నశించును. ఏ యింద్రియములతో మానవుడు సంచరించునో అవి అతని అదుపులోనుండవు. ఘోరాతిఘోర పాపములను చేయుచు జీవాత్మను కలుషితము జేయును. ఇంద్రియములకు కలిగిన అట్టి దురవస్థను ఆసురస్థితి

యందురు. అట్టి స్థితిలోని యింద్రియములనే అహి, వృత్రుడు, శంబరుడు, నముచి, ధుని, చుమురుడు, వలుడు అందురు. ఈ అసురులు సప్తనదులను తమ వశములో పెట్టుకొని ప్రవహింపనీయరు. నదీరూప గోవులను వారు వారి వశములో బంధింతురు. తదుపరి ఇంద్రుడు దేవతలకు మేలుజేయ యీ అసురులతో పోరాడి వాటిని చంపివేయును. అప్పుడవి మరల ప్రవహించును. ఆ ఇంద్రియ గోవులు అసురుల బంధమునుండి వెలువడి స్వేచ్ఛగా విహరించగలుగును. ఈ వేద భావనను బట్టి దుష్టప్రవృత్తి కలిగిన యింద్రియములను అసురులనియు సత్ప్రవృత్తి కలిగిన యింద్రియములను దేవతలనియు గ్రహింపవలెను.

అసుర పదములోకూడా యిదే అర్థమున్నది. "అసుషు ప్రాణేషు రమతే యః సోఽసురః" ఎవరు సత్కర్మలను వదిలి దుష్కర్మలె ప్రాణపోషకులుగా రమింతురో అట్టివారు అసురులు. అట్టి అసురులకు దివ్యగుణములతో కూడిన యింద్రియములకు జరుగు సంగ్రామమునే దేవాసురసంగ్రామ మందురు. అందు యింద్రుడు (పరమాత్మ) ఈశ్వర భక్తుడైన జీవుని పక్షమున యుద్ధముచేసి అసురులను సంహరించి దేవతలను రక్షించును. ఈ సూక్తములోని మరికొన్ని మంత్రములలో యీ విషయము యింకను ఎక్కువగా వివరింపబడినది. అనేకచోట్ల సప్త పదము వచ్చుచుండును. ఇట్టి నియతసంఖ్య ఏదో నియత సంఖ్యను తెలుపుచుండునే గాని భూలోకములో నున్న అనియత నదులను కాదు. ఈ సూక్తములోని ఒక మంత్రములో ముముక్షువుతో పరమేశ్వరుడు "నీవు 99 నదులను దాటి వచ్చితివను" ప్రసంగము కలదు. అవి ఏవనగా, పంచజ్ఞానేంద్రియములు, పంచకర్మేంద్రియములు, ఒక మనసు కలిసి 11 యింద్రియము లగును. అవి ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ, భేదములతో $11 \times 3 = 33$ అగును. వీటినే 33 దేవతలనియు చెప్పబడెను.

లోకములో సన్మార్గులకన్న దుష్టులే అధికముగా నుందురు. అందు చేతనే వేదభగవానుడు దేవతల కన్న అసురులు మూడురెట్లు 33 × 3 = 99 ఉందురని చెప్పుచున్నాడు. ఇంద్రునకు ఒక శిరస్సు, రెండు కన్నులుండగా వృత్రునకు 3 శిరస్సులు, 12 కన్నులు ఉన్నట్లు వర్ణించబడెను. ఈ 99 సంఖ్యకూడా నియతసంఖ్యయే కాని భూమండలములోని అనియత (అసంఖ్య) నదుల వర్ణనకాదు.

ఈ సందర్భముననే గంగోత్పత్తి వర్ణనకూడ ఆలోచించుట అవసరము.

గంగోత్పత్తి కథ

లోకములో వినెడు గంగోత్పత్తి కథయందు కూడా యిట్టి ఆధ్యాత్మికార్థమే ఉన్నది. 'సగరుడ'నగా జలయుక్త ఆకాశము (నిఘంటువు 1-3). పృథివి యందలి చిన్నచిన్న నదులే. సగరపుత్రులు. 'భగీరథు'డనగా సూర్యుడు. తేజోరూప మహదైశ్వర్య రథమును కలిగి యుండుటచే సూర్యునకు భగీరథుడను పేరు కలిగినది. వేదములందు సూర్యుని ఆకాశపుత్రుడని వర్ణించుటకూడా కలదు. అందుచేతనే పురాణములు కపిలుని అగ్న్యవతారముగా వర్ణించెను. 'రుద్రు'డనగా మేఘము. గ్రీష్మ ఋతురూప కపిలుడు ఎప్పుడు సగరపుత్రులను (నదులను) హరింపజేయునో అపుడు సగరుడు శోకసంతప్తుడై తన పుత్రుల నుద్ధరించుటకు ఉపాయమాలోచించును. అప్పుడు సగర వంశోద్భవుడైన భగీరథుడు ఘోర తపస్సుచేసి మేఘములను సృజించి ఆ జలధారలతో ఆ నదులను నింపును. ఇదియే సగరపుత్ర ఉద్ధరణ. ఆకాశస్థ జలముతో తయారైనది కాన సముద్రమునకు సాగరమని పేరు కలదు.

సప్త ఋషులు

ఇక సప్త ఋషులను గుఱించి వేదము యేమని వర్ణించునో తెలిసికొందము—

తిర్యగ్బిలశ్చమస ఊర్ధ్వబుధ్నో యస్మిన్
యశో నిహితం విశ్వరూపమ్ ।
అత్రాసత ఋషయః సప్తసాకం
యే అస్య గోపా మహతో బభూవుః ॥
(అథర్వ. 10-18-9)

"ఒక బోర్లించిన 'చమస' అను తోలుపాత్ర కలదు. అందు సర్వవిధముల కీర్తి నింపబడి ఉన్నది. దీనివెంట సప్తఋషులు కలరు. వీరు యీ సంచిని రక్షించుచుందురు." అని యీ వేదమంత్రమున కర్థము. ఇందు బోర్లించిన తోలుసంచి అనగా మానవ శిరస్సు (తల). ఆ సంచిని నయనాది ఇంద్రియ గోళకములైన ఏడుగురు ఋషులు రక్షించుచుందురు. అందు జ్ఞాన బండారమున్నది. ఈ మంత్రమును నిరుక్తశాస్త్రము మరికొంత వివరించును—

"సప్తఋషయః ప్రతిహితాః శరీరే సప్త రక్షన్తి
సదమప్రమాదమ్ ।
సప్తాపః స్వపతో లోకమీయుస్తత్ర జాగృతో
అస్వప్నజౌ సత్రసదౌ చ దేవౌ ॥"
(నిరుక్త దైవతకాండ 6-37)

శరీరే సప్త ఋషయః ప్రతిహితాః = శరీరమునందు ఏడుగురు
ఋషులు స్థాపించబడిరి

సప్త అప్రమాదం సదం రక్షన్తి = ఆ సప్త ఋషులు అప్రమత్తులై
ఈ శరీరమును రక్షించుచున్నారు

ఆపః స్వపతః లోకం ఈయుః = బహుముఖములుగా విస్తరించు స్వభావము గల ఆ ఏడుగురు ఋషులు నిదురించు పురుషునియందు ఆత్మకు సమీపముగా వెళ్లుదురు

తత్ర అస్వప్నజౌ సత్రసదౌచ దేవౌ జాగృతః = ఆ సమయమున నిదురించని ఇద్దరు దేవతలు సదా జాగరూకులై యుందురు.

పై నిరుక్త వ్యాఖ్యానము నందును ఋషులనగా యింద్రియములనియే చెప్పబడినది. ఈ విషయమును బృహదారణ్యకోపనిషత్తు మఱికొంత వివరించును :—

అర్వాగ్ బిలశ్చమస ఊర్ధ్వబుధ్నస్తస్మిన్
యశో నిహితం విశ్వరూపమ్ ।
తస్యాసత్ ఋషయః సప్త తీరే
వాగష్టమీ బ్రహ్మణా సంవిదానా ॥
(బృహదారణ్యకోపనిషత్తు 2-2-3)

అర్వాగ్‌బిలః = దేని బిలము (మూతి) క్రిందివైపు ఉండునో

ఊర్ధ్వబుధ్నః = దేని మూలము (అడుగు) పైకి ఉండునో

చమసః = అట్టి చమస నామముగల పాత్ర (తొలుసంచి) ఒకటి ఉన్నది

తస్మిన్ విశ్వరూపం యశః నిహితం = ఆ పాత్రయందు సర్వవిధముల కీర్తి నింపబడి యున్నది

తస్య తీరే సప్త ఋషయః ఆసతే = ఆపాత్ర తీరమునందు (పరిధియందు) ఏడుగురు ఋషులు కూర్చుండి యున్నారు

అష్టమీ వాగ్ బ్రహ్మణా సంవిదానా = మఱియు ఎనిమిదవదియైన వాణి బ్రహ్మతో వార్తాలాపము చేయుచున్నది.

ఈ మంత్రమును యాజ్ఞవల్క్య ఋషి యీవిధముగా వ్యాఖ్యానము చేసియుండెను. ఈ మానవశిరస్సే "చమస" అనబడు తోలు సంచి. దీని మూలము అనగా (అడుగు భాగము) పైకి, పైభాగము (మూతి) క్రిందివైపుగాను బోర్లించిన సంచివలె నున్నది. దీనియందు సర్వవిధముల జ్ఞానము, యశస్సు నిండియున్నది. దీని తీరమునందు (పరిధియందు) రెండు కన్నులు, రెండు చెవులు, రెండు నాసికాపుటములు, ఒక నోరు అను ఏడుగురు ఋషులు ఆసీనులై యున్నారు. ఎనిమిదవదియైన వాణి భగవంతుని గూర్చి పలుకుచున్నది.

"ఆ రెండు చెవులు గౌతమ, భారద్వాజ ఋషులు, ఆ రెండు నేత్రములు విశ్వామిత్ర, జమదగ్ని ఋషులు. రెండు నాసికాపుటములు వశిష్ఠ కశ్యప ఋషులు. నోరు లేదా నాలుక అత్రి మహర్షి అని యెరుగవలెను."

ప్రతి నిత్యము ఉదయ సాయం సంధ్యా సమయములందు ప్రాణాయామము చేసి జ్ఞానాంగములను బలపరచుకొనవలెను. ప్రాణాయామమనగా ప్రాణములకు ఆయామము (వ్యాయామము) అని అర్థము. ప్రాణమనగా యింద్రియములనికూడా అర్థము గలదు. ఈ సప్తేంద్రియములను బలపరచుటకే ముఖ్యముగా ఈ ప్రాణాయామవిధి యేర్పరచబడినది. అందుచేతనే ప్రాణాయామము చేయుచు "భూః, భువః, స్వః, మహః, జనః, తపః, సత్యమ్" అను మంత్రములు పఠించుచుందుము. ప్రాణాయామము వలన యింద్రియములు బలపడుటయేగాక అవి జీవుని వశములో నుండును. లేకున్న విచ్చలవిడిగా సంచరించి దుఃఖముల పాలు జేయును.

సప్త అధో లోకములు

పురాణములలో ఈ సప్త అధోలోకములకు ఈ విధముగా పేర్లు పెట్టబడినవి. అతల, వితల, సుతల, తలాతల, మహాతల, రసాతలములని భాగవతము నందును, విష్ణు పురాణమునందు కొంత భేదముతో అతల, వితల, నితల, గవస్తిమత్, మహాతల, సుతల, పాతాళములనియు పేర్లు కనబడును. వీటినిగూర్చి విస్తారమైన వర్ణన లేకున్నను అచ్చటచ్చట వేదశాస్త్రములలో, పురాణములలో అలంకార రూపములో ఈ అధోలోకముల వర్ణన కనబడును. ఈ అధో లోకములనగా రెండు చేతులు, రెండు కాళ్లు, మల మూత్రేంద్రియములు, వీటికి ఆధారమగు మొండెము.

ఈ శరీరమునే సుమేరుపర్వత మందురు. సుమేరు అనగా శోభాయమానమై వెలుగుచు మరణ ధర్మమును కలిగినదియని అర్థము. దానికి నాలుగువైపుల ఈ చతుర్దశ భువనములు విస్తరించి యున్నట్లు పురాణములందు వర్ణన కలదు. ఈ సుమేరు నామక శరీరమునకు నాలుగువైపుల నయనాధిష్ఠాతయై సూర్యుడు, మనో అధిష్ఠాతయై చంద్రుడు, కర్ణాధిష్ఠాతయై వాయువు మొదలగు దేవతలు పరిక్రమ జేయు చుందురనియు వర్ణన కలదు. జంబు, ప్లక్ష, శాల్మి, కుశ, క్రౌంచ, శాక, పుష్కర అను పేర్లుగల సప్తద్వీపములు, వాటిచుట్టు లవణ, ఇక్షు, సుర, సర్పి దధి, దుగ్ధ, జల అను పదార్థములతో నిండిన సప్త సాగరములు ఉన్నట్లు, వీటి మధ్యనే సుమేరుపర్వత మున్నట్లు వర్ణన కనపడును. ఇవన్నియు ఇంద్రియములతో కూడిన శరీర వర్ణనలేనని గుర్తించవలెను.

సప్త అధోలోకములైన కరచరణాదులతోనే మానవుడు శుభాశుభ కర్మలు జేయును. ఆ కర్మేంద్రియములతో పాపకార్యము లాచ

రించిన అవే సప్త నరకములగును. అవి ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ అను భేదముతో రౌరవాది 21 నరకములుగా పురాణములు వర్ణించును. వాటి పేర్లు యీ విధముగా నుండును. 1) తామిస్రమము 2) అంధతామిస్రమము 3) రౌరవము 4) మహారౌరవము 5) కుంభీపాకము 6) కాలసూత్రము 7) అసిపత్రవనము 8) సూకరముఖము 9) అంధకూపము 10) క్రిమిభోజనము 11) సందంశము 12) తప్తభూమి 13) వజ్రకంఠకము లేక శాల్మలము 14) వైతరణీ 15) పూయోద 16) ప్రాణరోధము 17) విశాసనము 18) లాలాభక్షము 19) సారమేయాదనము 20) అవీచి 21) అయఃపానము. ఆ నరకములందే యమధర్మరాజు, చిత్రగుప్తుడు ఉందురు. 'యము'దనగా అహోరాత్ర రూప మహాకాలము. ఎందుచేతననగా పురాణములలో యముడు సూర్యపుత్రుడుగా వర్ణింపబడెను. సూర్యపుత్రులనగా దివారాత్రములే యగును. రాత్రిని 'యమీ' అనియు దినమును 'యమా' అనియు పిలుచుట కలదు. 'చిత్రగుప్త'దనగా మనస్సు. మనస్సే గుప్తరీతిలో మానవుని కర్మల చిత్రములను తనయందు స్థిరపరచును. అనగా శుభాశుభ కర్మల సూక్ష్మాంశములు చిత్తమునందు (మనస్సునందు) సూక్ష్మాతిసూక్ష్మ రూపములో నుండును. మనసు ఒక అంతరింద్రియము. ఈ సప్తేంద్రియ యుక్త శరీరమే స్వర్గముగాని, నరకముగాని యగును. సత్కర్మలాచరించి సుఖములను, దుష్కర్మలాచరించి దుఃఖములను పొందుదుము. వీటినే స్వర్గ నరకములందురు.

వేదశాస్త్రములందు అనేక సప్తకగణముల వర్ణన అలంకార రూపములో గనపడును. ఉదా — సూర్యుని సప్తరశ్మి, సప్తకిరణ యని వర్ణించుట కలదు. ఏడు వర్ణభేదములతో నుండును గాన సూర్యుని సప్తకిరణుడందురు. కాని అజ్ఞాన మానవులు దీని నర్థము చేసికొనలేక సూర్యుని రథమునకు ఏడు గుఱ్ఱములను కల్పించి వర్ణించుటయు

చిత్రించుటయు జరిగినది. పరమేశ్వర వాణియైన వేదము గాయత్రి, అనుష్టుప్ మొ॥ సప్త ఛందస్సులలో నుండును. తదుపరి మానవులు అనేక సప్తక గణములను నిర్మించిరి. నిషాద, వృషభ, గాంధారాది సప్తగాన స్వరములు, సప్త వారములు, వ్యాకరణములోని సప్త విభక్తులు, సప్త పాక యజ్ఞములు, సప్త హవిర్ యజ్ఞములు, సప్త స్తుతులు మొదలగునవి వేద ప్రేరణతో ఋషులు నిర్మించినవే.

'ఇంద్రు'డనగా జీవుడు. బహుమూల్యమైన యింద్రియములను (జ్ఞాన, సుఖ సాధనములను) కలిగియుండుటచే జీవునకు ఇంద్రుడు (ఐశ్వర్యవంతుడు) అని పేరు వచ్చెను. పురాణములలో ఇంద్రుని గూర్చిన అనేక కథల వెనుక గూడా యిట్టి అధ్యాత్మికార్థమే గలదు. వీటినిగూర్చి వివరముగా తెలుసుకొన గోరువారు పం॥ శివశంకర కావ్య తీర్థగారు వ్రాసిన "వైదిక ఇతిహాస నిర్ణయా"ది గ్రంథములను చదువ గోరెదను.

పరమేశ్వరుడు వేదములలో అనేక విషయములను అలంకారములతో వరించినను అవి అతి సరళముగా ప్రాకృతిక ఉపమానములతో సుబోధకముగా నుండును. అట్టి సరళ అలంకారములను సంక్లిష్ట పరచి వాటికి భౌతిక, చారిత్రక రూపముల నిచ్చి విద్వాంసులను కూడా భ్రమింపజేయుచు పురాణములు వ్రాయబడినవి. ఆనాటి విద్వాంసులు ఏ ప్రయోజనముల నాశించి ఆ కథలనల్లిరో కాని నేడు అవి కోట్లాది ప్రజలను అజ్ఞానాంధకారములోనికి గొనిపోవుచున్నవి. తమ పేర వాటిని వ్రాసుకున్న ప్రజలు గుర్తించరని మహర్షి వేదవ్యాసుని పేర వ్రాసిపెట్టిరి. అధ్యాత్మిక విషయములను అల్పమతులైన కలియుగ మానవులకు సుబోధకము చేయుటకే వ్యాసుడు అష్టాదశ పురాణములు వ్రాసెననియు ప్రచారము జేసిరి. పాఠకులు సత్యమును గ్రహింతురు గాక

శమ్ ఇతి ఓ౩మ్

మహర్షి దయానంద సరస్వతి

ప్రియ పాఠకులారా!

ఈ "చతుర్దశ భువనములు" చదివిన మీకు అవి యేవియో, యెక్కడ నుండునో తెలిసియే యుండును. వేదములలో యీ విధముగా విజ్ఞానము ఇమిడియుండును. మహర్షి దయానందుని రచనల వలన వేదవిజ్ఞానము నాస్వాదించు భాగ్యము మనకు కలిగినది. లేకున్న వేదములు కర్మకాండ వఱకు మాత్రమే పరిమితమై యుండెడివి. మన విజ్ఞానయుక్తము, హేతుబద్ధము, మానవోన్నతికి అనన్య సోపానమునైన వేదమతమును గూర్చి తెలుసుకొనగోరిన మహర్షి దయానందుని రచనలైన సత్యార్థ ప్రకాశము, ఋగ్వేదాది భాష్య భూమిక, వేదభాష్యము, సంస్కారవిధి మొ॥ గ్రంథములు చదువగోరెదము. అవి అన్ని ఆర్యసమాజ మందిరములలోను లభించును. అక్కడ జరుగు సత్సంగము లలో యిట్టి సత్యవిషయములు ప్రవచింప బడుచుండును.

ఈ పుస్తకము చదువుటతోనే సంతృప్తి జెందక ఈశ్వర ప్రదత్తమైన మన యింద్రియములను యుక్తాహార విహారములద్వారా కాపాడుకొనుచు, వాటి శక్తిని వృద్ధిపరచుకొనుచు, ఆ శక్తిని సత్కార్యములందు వినియోగించి సమాజ కల్యాణమునకు, ఆత్మ కల్యాణమునకు ప్రయత్నించవలెను. అప్పుడే మన శ్రమకు, విజ్ఞానమునకు ఫలము.

—ప్రకాశకులు